

Տարեկան գինն է 150 դր.
Կեցանեայ 80
Մէկ ծանուցումը տողին 5 դր.
Ստորագրութիւնները կանխիկ են:
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 թիւ
էլ 15 թիւ կը սկսին:

Դուք երբայից լրագրեցէ՛ք ճամբու
ծախքը առնողին վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ ճամբու կամ որ
եւ իցէ գրութիւն խմբագրին պիտի
ուղղուի. եւ ասոց ճամբուն ծախ-
քը խրկողին վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 28 ԱՊՐԻԼ

ԳՐԻՍԱՅԻՆ ՀԵՌԱՌԴԱՆԱՆ

ԼՈՒՐԵՐԸ

Մարտի 5 մայիս.

Յորեն թուլ եւ իշնայու հակամէտ:
— Մեաքս եւ խողակ թուլ: — Սուսամ 6150
— Փոխանակութիւն 23 10: — Ֆոնտո 70 85:
— Քոնսոլիտէ 95 2/3:

Լոնդոն 5 մայիս

Օսմանեան փոխառութիւն: — Առաջինը
84 1/2: — Երկրորդը 71 1/2: — Միւրեա 68:
— Երրորդը 51/4 գլուխ: — Քոնսոլիտէ 94:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Խաղից Վ. Երթոր Լամանուէլ թա-
ղաւորին այս օրերս Կարօյի բրած ճա-
նապարհորդութիւնը քաղաքական նշա-
նաւոր գէպքի մը չափ կարեւորութիւն
ստացած է Եւրոպայի մէջ:

Կարօյի ժողովուրդներն այնպիսի
եռանդագին համակրութեամբ ընդունե-
լութիւն մը ըրին թագաւորին, որ Խաղից
թշնամներուն սրտին յուսահատ լքում մը
պատճառեց, և Կարօյի ծանցեցող զգա-
մանցը վրայ տարածուած սխալ կարծիք-
ները մէկէն ի մէկ ցրեցան:

Կաւաւարի այս ճանապարհորդու-
թեան վրայ Եւրոպայէն եկած լուրերը:

Վ. Վ. Երթոր Լամանուէլ թագաւո-
րը թուրքներէն ի վրէժառ, յիօրէնցաւ և Կա-
յէթա քաղաքները երթալ պտրտելէ ետեւ,
ամսոյս 16/28ին Կարօյի հասաւ: Երթեա-
ւէն ցամաքը ելած ժամանակը Կարօյի և
Կարօյի նաւախումբները քաղաքին մարտ-
իցներուն հետ թնդանօթ արձակելով
զինքը ողջունեցին: Բոլոր տունները դոյն,
գոյն դրօշակներով զարդարուած էին,
և թագաւորին անցած ճամբայներուն վը-
րայ անթիւ ժողովուրդ կեցած՝ ուրա-
խութեան աղաղակներով և եռանդագին
կեցցէներով զանի կողմնէն: Կանայք
ալ պատուահաններէն ծաղիկ կը տեղային:

Թագաւորը բաց կառքով քաղաքին
փողոցները պտրտելէ ետեւ պալատը գնաց,
բայց հոն ալ ժողովուրդը զինքը հանգիստ
չթողուց: Բանի մը անգամ պարտաւորե-
ցաւ պատուահան ելելու և ժողովուրդը
ողջունելու: Երանք բեւրաւոր բաղմու-
թեամբ պարտին առջև գիղղեր՝ կեցցէ
կը պօռային:

Իրեկունը բոլոր քաղաքը լուսաւորե-
ցաւ:

Հետեւեալ օրը Կարօյի մէկ քանի
զինաւոր քաղաքներէն զոհուած պատգա-
մաւորութիւններ թագաւորին ներկայա-
նալով՝ ուրախակցութեան ուղերձներ մա-
տուցին:

Թագաւորը ներողութեան հրովար-
տակ մը ստորագրեց դատաւարտեալ լրա-
գիրներուն ու աղբային՝ պահպան զին-
ւորներուն համար, և գրաւով փոխ ըս-
տակ տուող Մօն ար Բիթէ ըսուած
անուակին մանր մուկը պարտքեր ունե-
ցող աղքատներուն պարտքերը վճարելով
զրաւներն ազատեց:

Սոքուններն և ուրիշ ուրախական
հանդէսները կը շարունակեն:

Արտուի թէ Վ. Երթոր Լամանուէլ
թագաւորը Սիկիլիոյ կղզոյն ալ այցելու-
թիւն ընելու միտք ունի:

Թուրքներն լուր կուտան թէ Վ. Եր-
թոր Լամանուէլ թագաւորը Կարօյի ե-
ղած ժամանակը Զուռի Պապին ալ այցել-
լութեան երթալու միտք ունի թէ որ կան-
խաւ վտահ ըլլայ որ այս տեսակցութեամբ
Պապին ու իր մէջ համաձայնութիւն մը
կրնայ հաստատուիլ: Արտուի թէ մեծա-
մեծ անձինք այս նպատակին համար ամեն
չանք ի գործ կը դնեն:

Կալիթիաց թուով ծանուցելի էինք
թէ Խաղից ազատամիտ եկեղեցական-
ները բազմաթիւ ուղերձներով խնդր մա-
տուցին Պապին որ կրօնքը փոխողէ ազա-
տելու համար աշխարհական իշխանութե-
ան հրաժարի:

Եւս անգամ լուր կը բերեն մեզ Խ-
աղից լրագիրները թէ Միլանի եկեղե-
ցական միաբանութիւնն ալ Խաղից բո-
լոր քահանայներուն ու կրօնաւորներուն
աղերսազիր մը ստորագրել կուտայ, որուն
նպատակն է՝ վերջին և միահամուռ ճիշդ մը
ընելով՝ յանուն ապագայի կրօնին՝ յոր-
դորէլ Պապը որ Կալիթիական իշխանու-
թեան հրաժարի:

Զուռի գրուած նամակներէ ալ կի-
մացուի թէ բազմաթիւ կարգիւններ Զը-
ուռի խնդրոյն լուծման հարկաւորութիւ-
նը ծաննալով՝ կարգիւնալ Կալիթիական
ու անոնց մէջ անհամաձայնութիւն ծա-
գել է:

Բուսիոյ տերութեան երեսփոխու-
նաց ժողովին ընտրութիւնը բոլորովին կա-
ռավարութեան անկախութեանը հակա-
ռակ կերպով կատարուեցաւ ի նպատ-
աւորաբար իմականաց, զորոնք տխարացնել
կը ջանար:

Քալուրիէն ապրիլ 30ին գրուած
հեռագրաւոր մը հետեւեալ տեղեկու-
թիւնը կուտայ:

«Պէռլինի մէջ հարիւր քուէին 84ը
յառաջագիմականներն ստացան և արտա-
դէմ ըսուած կուսակցութիւնը հարիւրին
8 ստացաւ, պահպանողականները հարիւ-
րին 5 ստացան, մնացեալ հարիւրին 3ն
ալ այնպիսի անձանց ելաւ որոց քաղա-
քական կարծիքն անորոշ է:

«Գաւառներուն մէջ ալ գրեթէ բոլոր
քուէին նոյն արդիւնքը տուին ընտրութիւն-
ները»:

Ռուսիոյ կառավարութիւնը 15 մի-
լիոն անգղիական իրացի փոխառութիւն
մը կրնէ Եւրոպայէն՝ հարիւրը 94էն, և
տարեկան հարիւրին 5 տոկոսով: Եւս
փոխառութեան պայմանները Լոնդոնի
մէջ որոշուելէ և Ռուսիոյ ու Պարսկի
ընկերութիւններէն ստորագրուելէ ետեւ՝
Փարիզ, Լոնդոն, Պրանքթորթի, Բեռլին,
Բուդապէս և Պէռլինի մէջ ստորագր-
ւիլ սկսաւ: Արտուի թէ Ռուսիոյ Պան-
քան կարող պիտի ըլլայ այս փոխառու-
թեամբ իր տոմսակներուն փոխարէն ստակ
վճարելու, և աւելորդներն այլեւր:

Ս. արշալայէն եկած լուրերը կը ծա-
նուցանեն թէ Վ. Երթոր Լամանուէլ
ապրիլ 17ին իր ծննդեան տարեդարձին առ-
թիւր՝ 89 դատաւարտեալ անձանց լիակա-
տար արձակուրդ և 14 յանցաւորաց ալ
պատժոյ թիթեւութիւն շնորհեց է: Եր-
թաւ գործաւորներն ու սպասաւորնե-
րն ալ իրենց անվճար մնացած հին տուր-
քերէն և ներկայ տարեւոյ տուրքէն ազատ
ըրեր է:

Ապանիայի մէջ օտար կրօններու
դէմ անհրաժեշտութիւնը միջին դարու ար-
ժանի խառնութեամբ կը շարունակէ: Բո-
ղոքականներէ տուրուած Ս. զիբքեր յրուող-
ները նաւարաններու մէջ շրջապահաւ աշ-
խատելու դատաւարտուեցան և Սէփի-
քաղաքի անգղիական հիւպատոսին ալ ար-
գիլուեցաւ իր տանը մէջ կրօնական պաշտօն
կատարել: Մար վրայ Լոնդոնայէն հրա-
ման գնաց Մարտիոյ անգղիական դես-
պանին որ Սպանիայի կառավարութեան
բողոքելով հատուցում պահանջէ:

Վերիկայէն եկած վերջին լուրերուն
նայելով հիւսիսայնոց ու հարաւայնոց մէջ
եղած վերջին մեծ և արիւնահեղ պատե-
րազմը որոշեւ չէ եղած: Երկու կողմն ալ
յաղթութիւնը իրենց կը սեփականեն: Սա
ստոյգ է որ առջև օրը հարաւայնները մեծ
յաջողութիւն ունեցել են, բայց երկրորդ
օրը հիւսիսայնները նոր օգնութիւններ ըս-
տանալով՝ զորացին և հարաւայնները ետ
մղել են: Երբեք կորուստն ալ առջև բե-
րանք պատմուածին չափ իրիւր մեծ չէ:
Հիւսիսայն պատերազմ մը կ'սպասուի Եւրո-
թառն անուն ամուր քաղաքին քով, ուր
հարաւայնները 133 հազար զօրք ունե-
րած են: Հիւսիսայններն ալ նոյնչափ և
աւելի զօրութեամբ կը պատրաստուին ա-
նոնց դէմ ելելու: Ար կարծուի թէ այս
պատերազմը վերջիվերջոյն աւելի մեծ ու
սաստիկ պիտի ըլլայ և հարաւայնոց բաղ-
դը որոշէ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սպարաբաղաքի անգղիական դեսպան
Ս. սեմ. Ար Էնրի Պուլլըր և ծովա-
կարութեան ժողովին նախագահ Ս. սեմ.
Սուսթաֆա փաշան հինգշաբթի առտու
շողեւար թալիֆ Ֆրեզաթինով Ալեքսո-
լու գաղին Եւրոպիոյ թագուհւոյն գահա-
ժառանգ որդին զիմաւորելու, որ այսօր
վաղը Վ. Պոլսի կ'սպասուի:

Գարաաղի գործերուն վրայ եւրո-
պական լրագիրները մանրամասն տեղեկու-
թիւններ կը հրատարակեն, որոց ինչ աս-
տիճան ստուգութիւն ունենալը յայտնի
չէ մեզի:

Վիեննայէն Պրանքթորթի ժողու-
նալ լրագրին գրուած նամակի մը մէջ հե-
տեւեալ կը կարդանք:

«Ար հաւատարմութե Գուռը մեր կա-
ռավարութեան ծանուցաւոր մը զրկած
է, որուն մէջ հետեւեալ յայտարարու-
թիւնը կընէ: Օսմանեան կառավարու-
թիւնը կրնայ որ զապահովայիլ բարրա-
ւորեցնէ»:

Թիւր հաստատութեամբ որոշած է Գա-
րաաղի զգաւորները, մանաւանդ որ
յիշեալ երկիրը ոչ միայն իր բնակիչներուն
թիւ տուած է որ Էնրիքի ապստամբ-
ներուն հետ միանալով Օսմանեան իշ-
խանութեան դէմ կուռն, այլ և Տաճ-
կաստանի սեփական երկիրներուն մէջ իշ-
խանութիւն բանեցնելու ալ ձեռք զար-
կած է: Այսպէս՝ Ալեքսոլի իշխանը Սուլթ-
թուրքի մէջ Վ. յղիտա մը դրեր է,
և Գարաաղի օրէնքներ հաստատել կու-
ղէ հոն: Օսմանեան կառավարութիւնը
ուրիշ տերութեանց ալ նոյն մտքը ծա-
նուցաւոր մը զրկած է, և Ռուսիայէն
զատ՝ ամեն ալ հաւանութիւն կուտան
Իրան որոշմանը: Ռուսիոյ կառավարու-
թիւնը՝ զարաւարտացիներուն յարձակում-
ները վանելու գործին և անոնց հողը միտ-
նելու գործին մէջ խորութիւն կը դնէ,
և ըստ իւր կարծեաց առաջինը իրաւացի
կը համարի:

Պէռլիայի Լոնտոնայէն լրագրին
մէջ հրատարակուած նամակ մ'ալ հե-
տեւեալ լուրերը կուտայ որ վերջինն քիչ
մը կը տարբերին:

«Գուռը Գարաաղի նկատմամբ ը-
րած որոշումը պաշտօնական ծանուցաւ-
րով մը հինգ մեծ տերութեանց երեսփո-
խաններուն իմացուց: Եւրոպիոյ Եւսթորի-
ոյ և Բուսիոյ դեսպաններն իրենց կա-
ռավարութեանցը հարցնելով հաւանու-
թիւն տուին այս որոշման: Բայց Գաղի-
ոյ դեսպանն այնպէս չբաւ. Ս. տը Սու-
թիէ մարքիզը՝ Գարաաղի ընկճելու հա-
մար գործութիւն բանեցնելու հաւանու-
թիւն չտուաւ: Ռուսաց դեսպանն ալ
Գաղիոյ դեսպանին նայնակից է: Ս. տը
Սուլթի երկար խօսակցութիւն մը ըրաւ
Վի Փաշային հետ, բայց Գուռը մակ
չբաւ այս երկու տերութեանց ընդդի-
մութիւնը և Իսմէր վաշային զրկած հը-
րահաններն անփոփոխ պահեց: Գուռը իր
գերիշխանութեան իրաւունքն ու եւրո-
պական Տաճկաստանի Սուլթ գաւառնե-
րուն վրայ իր իշխանութեանը սպառնաց-
եալ վտանգները կը ցուցնէ անոնց»:

Գարաաղի ծահմաններէն անցեալ
շարժութեան ի վեր եկած լուրերը քանի մը
արիւնահեղ պատերազմներ կը ծանուցա-
նեն որոնք կայսերական զօրաց յաղթու-
թեամբ վերջացել են:

Եւրոպիոյ 4ին Քալիթաք ըսուած տեղը
8000 Գարաաղի և 6000 ապստամբ
Կոնստան պաշար տանող 5—6000 կայ-
սերական զօրաց վրայ յարձակել են, բայց
զօրաց մէկ մասը բլուրի մը վրայ անբա-
նալով արիւրար դէմ դրեր են անոնց:
Սուրը 4000 զօրք օգնութեան համեմով
6 ժամ շարունակ հաւաքել են ապստամբ-
ներուն հետ, որոնք ութ անգամ յարձա-
կում ըրեր են կայսերական զօրաց վրայ
և ութ անգամուն ալ ետ մղուել են:
Վերջապէս Տէրիկ փաշան հասեր է
2000 զօրքով և յաղթութիւնը վնդու-
ցել է: Ապստամբները 630 մեռեալ թու-
եցան են պատերազմի դաշտին վրայ: Եւս,
կուռն մէջ ապստամբները ձեռուցնին
ինկած 10ի չափ կայսերական զօրքերու
քիթը կորեր են զապահովայիլ բարրա-

բոստանները •

Ապրիլ 17ին ալ գունդ մը կայսերական զօրք Վարաճաղի սահմանը մտնելով՝ պատերազմի բռնուկներ են Վարաճաղի հետ և քանի մը ժամ ստատ կապէս կռուելէ ետեւ վանքեր են գտնուել • Այս կռուին մէջ 2 թնդանօթ և շատ պաշար ինկեր է կայսերական զօրքը ձեռք բերելով • Վարաճաղի զօրքը 450 մարդ կորսնցրելով են մեռելու ու վիրաւոր, իսկ կայսերական զօրքերը 87 մեռելու ու վիրաւոր են • Երկու կողմերէն բարձրաստիճան պաշտօնակիրներ են •

Նոյն գիշերը ուրիշ տեղ մ'ալ երկու խումբ կայսերական զօրք լեռնականներէն պաշարուելով մէկ ժամէն աւելի քաջութեամբ զինացել են անոնց յարձակմանը • Ետքը ուրիշ երկու խումբ զօրք օգնութեան հասնելով յանկարծ թշնամեաց վայր ինկեր են սուրով ու սուրինով և երկու ժամ կռուելէ ետեւ Վարաճաղի զօրքը ետ քաշուելու հարկադրել են • Այս կռուին մէջ ալ Վարաճաղի զօրքը 47 մարդ, իսկ կայսերական զօրքերը 84 հոգի կորսնցուցել են •

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Անուղղակի տրոց ընդհանուր վարչութեան կողմէն հրատարակուած

(Ետեւորանութիւն և վերջ •)

301 • 21 • Թէ որ աղին մէկ մասը առաջ ուր երթալու սահմանուած էր նե՛հ հոն վաճառուելով • Գնացած մասը ուրիշ տեղ մը տանիլ պէտք ըլլայ, աղին տեղը թողնուելով են ստանալու համար պէտք է որ ստացադիրն ետեւ գրել տուած ըլլայ ետքէն երթալու տեղը և տանելէ ետեւ Գնացած քանակութիւնը • Այս գրութիւնն ալ վերը յիշուած կնիքով կրնք ետ ալիս ըլլալ •

301 • 22 • Թէ որ աղն սկիզբէն սահմանուած տեղը հասնելէ ետեւ հոն կէց մասն մասն ուրիշ տեղ և այլ տեղեր պիտի ղրկուի, աղին տեղի իր ձեռքը եղած ստացադիրը պիտի տայ և անոր փոխարէն նոյն ձեռք գրուած ուրիշ թուղթի պիտի տրուի • Սակայն գործակալութեան պաշտօնատարէն և անոր բացակայ եղած ժամանակը տեղեւոր մարտավարէն կամ ան ալ հոն չգտնուի նե՛ տեղական ժողովէն • Այս պայմանով կրնայ աղին փոխադրուել թիւն թող տրուի •

301 • 23 • Այս պաշտօնական պայմաններուն կատարուելին անհրաժեշտ է ամեն անգամ որ գնուած աղը փոխանակ ուղղակի ստացադիրն մէջ կանխաւ նշուած տեղեր տարուելու • Եւրիշ տեղ մը տարուի, թէ՛ ամբողջ և թէ՛ մէկ մասը վաճառուելէ ետեւ Գնացողը, կամ թէ այն Գնացողը մասն մասն ուրիշ տեղեր ղրկել պէտք ըլլայ •

301 • 24 • Այն տեղերը ուր աղն գործակալութեան պաշտօնատար, մարտավար պէտ և ոչ իսկ ժողով չգտնուի, և այս ալ գերեզման մէջ միայն կրնայ պատահիլ վերոյիշեալ պայմանները դերին Սուրբ Թարին ձեռք պիտի կատարուին, որ իր քովը եղած պաշտօնական կնիքը պիտի պահէ իրեն տրուած ստացադիրներուն փոխարէն տալիք ուրիշ ստացադիրներուն վրայ, ինչպէս նաև նոյն թուղթերուն վրայ գրելիք ծանօթութեանց ներքեւ •

301 • 25 • Ստացադիրները պէտք է որ վաւերական գրութեան մը ամեն պայմաններն ունենան • Եւրեւթ, քեր ուսած կամ սրբադրուած չըլլան • Թէ որ գրութեան ժամանակ սխալ մը պատահի, այն սխալը ծանօթութեամբ մը պիտի ուղղուի, որուն տակը դարձեալ մեծ կնիքը պիտի դրոշմուի •

301 • 26 • Աղին տեղը որ և է տեղ մը հասած ատեն՝ աղահանքին գործակալներէն առած ստացադիրը պիտի ցուցնէ տեղեւոր աղն գործակալին կամ մարտավարին, կամ ասոնց չգտնուած ատենը տեղեւոր ժողովին և կամ ասոնց ոչ մէկուն ալ չգտնուած ատենը Սուրբ Թարին •

ըն •

Եթէ այն ստացադիրը քննուելով տեսնուի որ մէջը նշանակուած քանակութիւնը տարուած աղին քանակութեան նը համաձայն է, այս ստացադիրը վար պիտի դրուի և գնուի արտօնութիւն պիտի տրուի իր տեղ վաճառուելու կամ գործածուելու •

301 • 27 • Թէ որ տարուած աղը քննուելով ստացադիրն մէջ նշանակուածէն աւելի ըլլայ, կամ ստացադիրը ցոյց չտրուի, աւելորդ կամ առանց ստացադիրի աղը մարտանշանութիւն համարուելով յարգուի պիտի դրուի • Ասկէց զատ տեղն ալ իր վաճառքին դնոյն կրկնապատիւր պիտի ցուցնէ ամեն մէկ հոգալի համար 40 փարա տուգանք պիտի վճարէ •

301 • 28 • Գրաւեալ աղը այն մարդուն պիտի շնորհուի որ խորհրդատւութիւնը դատու կամ խնայող •

301 • 29 • Աղին տեղը իրաւունք ունի իր վաճառքը վերցնելէ առաջ ստացադիրը որուն որ ուզէ կարգադրելու, որպէս զի ձիւք ըլլալուն ապահով ըլլայ, և ստացադիրն ալ միշտ բաց պիտի տրուի իրեն • Աստի ետքը թէ որ իր տարած աղը ստացադիրն մէջ նշանակուածէն աւելի ըլլալով բռնուի, ստացադիրն մէջ սխալ գրուել է բռնուի չպիտի կրնայ աղադիր և վերը յիշուած կանոնական տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին •

301 • 30 • Աղը գնողը Եւրոպա առած ստացադիրը քննելով հասկնայ որ առած աղին քանակութիւնը մէջը պակաս գրուած է, ապրանքը վերցնելէն ու տանելէն առաջ պէտք է որ աղը իրեն վաճառող գործակալութեան պաշտօնատարին երթայ, և ան ալ նոյն ստացադիրն վրայ յատուկ ծանօթութիւն մը գնելով սխալը պիտի ուղղէ, և ներքեւ նորէն մեծ կնիքը պիտի դրոշմէ •

301 • 31 • Անոն գնող իր ձեռքը եղած ստացադիրը պիտի ցուցնէ աղը տարած կամ անցած տեղերը դանտող աղն գործակալներուն կամ մարտավարներուն, կամ ժողովներուն և կամ Սուրբ Թարին • Սէր չպիտի կրնայ անցունել կամ վաճառել իր տեղ թէ որ ստացադիրը չցուցնէ և վերը յիշուած պայմանները չկատարէ •

301 • 32 • Աղին տեղը թէ որ ըստ ստացադիրը կորսնցուցած ըլլալու յայտարարութիւն ընէ՝ իր պարանքը վաճառուելու թողնուելով են կրնայ ստանալ, սա՛ պայմանաւ որ աղին գնոյն ետապահակին համար գումար մը երաշխաւորութիւն պիտի տայ • Այս երաշխաւորութիւնն անմիջապէս ետ պիտի տրուի իրեն երբոր աղը առած հանքէն կամ լիճէն կամ աղը բերէն վրայադիր մը բերել տալով • Ըստ ստացադիրը կորսնցուցած ըլլալն արդարացի է, և ասոր համար աղահանքին հետաւորութեանը համեմատ որոշեալ պայմանաւ մը պիտի տրուի իրեն •

301 • 33 • Թէ որ պահանջուած վրայադիրը որոշեալ պայմանաւորման ցոյց չտրուի, առանց ստացադիրի աղը մարտանշանութիւն պիտի համարուի և արուած երաշխաւորութիւնը իր ապառ գումարէն լով, գումարին երկու երրորդ մասը տեղութեան գանձը պիտի երթայ, և մնացած երրորդ մասն ալ խորհրդատւութիւնը խնայող կամ գնող անձին պարգև պիտի տրուի •

301 • 34 • Անոն որ կարող չեն այս երաշխաւորութիւնն անմիջապէս տալու, կրնան պատուաւոր կամ վատահել երաշխաւոր մը ցուցնել, որ որոշեալ պայմանաւորման վրայադիրը ցոյց տրուելուն պատասխանատու ըլլայ, և հակառակը պատահած ատեն՝ ուղղուած երաշխաւորութիւնը վճարէ •

301 • 35 • Արեւելեալ պայմաններուն համեմատ տեղութեան գնուած աղը աղատ է թէ՛ մարտէ և թէ՛ ուրիշ որ և է առելքիւն ուր որ տարուի, թէ՛ ցած մարտէ և թէ՛ ծովէն •

301 • 36 • Աղն մթերանոցներէն աղ գնելու գաղող անձանց կողմէն աղն

գործակալութեան պաշտօնատարներուն նկատմամբ գործուած որ և է անմիջապէս կամ անպատշաճ գործելն անմիջապէս տեղական իշխանութեան ցոյց տրուելով, գործողները տեղութեան օրինաց և կանոնաց համաձայն պիտի պատժուին • Աղն գործակալներն ալ իրենց պարտաւորութեանց սահմանէն դուրս չպիտի ելնեն երբեք •

301 • 37 • Անոն մէկ աղահանքէն պահանջութեան համար բաւական թուով պահանջներ պիտի սահմանուին, և ով որ բռնութեամբ կամ գաղտնաբար աղ վերցնելու տանելու փորձ փորձէ, պիտի բռնուի և տեղական իշխանութեան յանձնուելով պիտի պատժուի ըստ օրինաց •

Ապրանքական հրամանաւ • Արդարութեան բարձրագոյն աստիճանով Ասեմ • Այս վրէս փաշան Պրոսպայի կառավարիչ անուանեցաւ փոխանակ Թահալի փաշային •

Իսկիւն պիտի կուտարաւ Սուրբ Թար փաշան • Արդարութեան զօրքը հրաւանատար անուանեցաւ փոխանակ Ապրի փաշային •

Տէրախի նախկին դպրագումար Էջիգի է Գեղարին Սուրբ դպրագումար անուանեցաւ •

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ասկէց երկու տարիի չափ առաջ Իսրայէլի գարուի գերեզմանատան մէջ բողոքական հայու մը թաղման պատճառաւ անցած անցքերը դեռ մեկուն մտքէն ելած չեն •

Ազգը տեսնելով այն ժամանակը որ գերեզմանատանց մասին ուրիշ քրիստոնեայ հասարակութեանց ցուցնած մարդասիրութիւնը կամ անխորհրդիւն իր սեփականութեանց իրաւունքը վտանգի մէջ կը ձգէ և տարապարտ վէճերու, դատերու, գծաւորութեանց, խռովութեանց, ազգի անունը բամբաստելու, և շատ անգամ ալ վնասուող պատճառ իր ընդհանուր ժողովով որոշեց որ այս վնասուող անխորհրդիւն վերջ տրուի • Այս անբական բարեխառն կառավարութիւնն ալ ազգին խնդրանքը համեմատ հրաման ըրաւ որ այսուհետեւ բողոքական հայք ամեն տեղ իրենց համար յատուկ գերեզմանատուն ունենան և իրենց մեռելոցներն ալ ևս հայոց գերեզմանատունը չըլլան • Հետեւաբար թէ՛ մայրաքաղաքին մէջ և թէ՛ գաւառները բողոքական հայոց գերեզմանատուն ըլլալու համար դատ կրկիններն ընդհանրապէս Այս որոշումն ու անօրինակութիւնը մայրաքաղաքին ամեն հայ և օտար ազգի լուրջաց մէջ հրատարակուելով եւ ամեն տեղ իր գործ գրուելով կը կարծէկնը իրաւամբ թէ այսուհետեւ վերոյիշեալ վնասներ վէճերուն դուները գոցուած են ազգի համար • Գաւառները, որ խալիկ ենք •

Որո՞ւ մտքէն կանչին • Սամուելի մէջ Օսթրալիան Սարգիս աղա անունով մեծ և գերազօր իշխան մը ունենք եղեր, որուն առջեւ ընդհանուր ազգին իրաւունքը, շահը, պատիւը, օրէնքը, կանոնը և միջեւ կրօնական զգացումը ողբալիս խալիկներն ենու պէս ոչինչ բաներ են • Այս անձը Սամուելի մէջ վախճանող օտարազգի բողոքականի մը մարմինը Հայոց եկեղեցւոյն գաւթին մէջ թաղուել կը լինի իշխանութեամբ, բայց ժողովուրդը կրնայ իմանալ և չթողուի •

Ահա ասիւն այս գարնանու անցքին վրայ մեղի գրուած տեղեկութիւնները •

Սամուելի գաղթական շրջանաւոր գործակալար և Էջիգի ու Գեղարի իրարմէն տեղութեան փոխ հրապարտ Օւլիցկերցի բողոքական մը Սուրբ Թարին անուն •

* Վալայ են իսկաւարի, Սերաստիոյ, Թէրիտաղի, և այլն գերեզմանատանց վրայ ծագած վէճերը, որոնք ազգին վնասուող վնասն են •

Օսթրալիան երրորդ օրը վախճանելով, որչափ որ հոն բողոքականաց յատկացեալ գերեզմանատուն մը կայ ալ նե՛հ, այս սու ամենախիւ տեղեւոր անգղիական հիւպատոսի թարգման Տրապիզոնցի Օսթրալիան Սարգիս աղան կուղէ որ վախճանեալը հայոց եկեղեցւոյն մէջ թաղուի • Սուր համար գաւթին մէջ գերեզման մը փորել կուտայ և քահանային ու վարժապետին ալ հրաման կընէ որ դըւ պիտի աղային հետեւին ասած, որեւտաւորեալ, խալիկով և ուրիշ ամեն հոգեւոր գործարաններով վախճանելուցն առջեւ իշխան և կարգաւոր եկեղեցին տանին թաղին •

Քահանայն ալ ինչպէս կերելի, ուրիշ շատ տեղեր տեսնուածին պէս իշխանին անգաւառի կամայք դէմ կենալու չհամարձակելով, կուրաբար կը հնազանդուի •

Ժողովուրդն իմանալով որ վախճանեալ բողոքականը եկեղեցւոյն բակը պիտի թաղուի, ուր սովորաբար եկեղեցականները միայն թաղել սովորութիւն է, իրար կանցնին և քանի մը մարդ կը դրկին Սարգիս աղային արաւելու որ մեռեալը եկեղեցւոյն մէջ թաղուի աղաւ խորհուրդէն ետ կենայ կամ գոնե եկեղեցին դուրս աշխատահանաց յատուկ եղած գերեզմանատանը մէջ թաղուի • Սարգիս աղան պատգամաւորներուն աղաչանքը ստատիւ և սպասեալով կը պատասխանէ, և անի կը այդ իմ կառնիս հակառակող • • Ներքոյ ըսելով կը վաճառէ • Ասկէց ժողովուրդն աւելի կը դրդուի, և ամեն բան աչքն առնելով եկեղեցւոյն մէջ թաղումն արգիլելու կը պատրաստուի •

Սամուելի մարտանոց գործակալ Սուրբ Թարի Յոհանն աղան տեսնելով որ գործը պիտի գէշնայ, կեղծ անձամբ Սարգիս աղային կերթայ և բարեխառնար գրութիւնը գնելու կաշխատի, բայց ի դուրս Սարգիս աղային կամքը ետ չէր կրնար դառնալ • Նոյն միջոցին հայերը Սամուելի կառավարի վսեմ Բեաւիլ փաշային արեւադիր տուած ըլլալով, փաշայ խռովութեան առաջին տանելու համար իր պահանջները գնուողը գրուի Հիւսէյին է Գեղարին Սարգիս աղային կը զրկէ եւ ազգին կամքն ու զիտաւորութիւնը խնայելով կառավարի կէ որ անխորհրդիւն մը չարտահանուի համար վախճանեալ բողոքականաց յատկացեալ գերեզմանատանը թաղուի • Սարգիս աղան մերժողական պատասխան կուտայ •

Սուր Բայ փաշան ժողովին անդամները հետեւեալ խորհրդի գնուողներ ըլլալով հայոց եկեղեցին կերթայ եւ տեսնելով ժողովրդեան անգործելի ընդհանրութիւնը, բացուած գերեզմանը գոցելու կուտայ •

Բանի մը վայրեան ետքը, մեռեալը բուն հայու մը յատուկ եղած եկեղեցական հանգիստ, քահանային ու դպրաց երգաձայնութիւններով և Ոսթրալիա Սուրբ Թարի հիւպատոսաց և ուրիշ այլ և այլ ազգեւորներին անձանց ուղեկցութեամբ դէպ ի հայոց եկեղեցին կառավարուի • Հայերն կ'սկսին աղալի վերցնել • Ասեմ • փաշան նորէն մարդ կը զրկէ Սարգիս աղային և երկուք գեշութիւնը խնայելով կը ինդրէ որ եկեղեցին չընտրուի • Սարգիս աղան դարձեալ մտիկ չընէ և կուղէ մեռեալներն մարմինը • Աղաւ կը կը մեծնայ, Ասեմ • փաշան մէջ կը մտնէ, և վերջապէս Սարգիս աղան իր ձեռնարկութեան անհնարութեան համարուելով ժողովրդեան դէմ բեր նորով ու հայհոյանք կը թաղթէ, և յուրապատուութեան ծանրանք գարձնելով կը իր տանի իր տան առջեւ պարտեւին մէջ ամփոփելու կուտայ մեռեալը • Թաղման աղօթքներն ալ վարժապետ կը կարդայ •

Այսպէս կը վերջանայ փառասեր ու խորիմ մարդու մը յիմար անձնաճանաթեւէն ծագած վէճը, և մեծ ու թերեւս քիւնաւեղ խռովութեան մը առաջը կառնուի • Ասեմ • փաշային խոհական և աղաւ շնորհ շնորհիւ՝ որուն աղաւ շնորհակալ ըլլալու պարտական ենք •

